JULIANE KOKOTT
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2010. január 28.[1]

I – Bevezetés

1. A Hoge Raad der Nederlanden jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelme egyrészt a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet,[2] másrészt a Nemzetközi Közúti Árufuvarozási Szerződésről szóló, 1956. május 19-i genfi egyezmény (CMR)[3] közötti kapcsolatokra vonatkozik.

2. A 44/2001 rendelet 71. cikke megengedi, hogy meghatározott körülmények között továbbra is alkalmazzák a tagállamok egyes különös jogterületeken a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló nemzetközi egyezményeit. A kérdést előterjesztő bíróság azt kéri, hogy a Bíróság tisztázza a CMR és a rendelet néhány rendelkezésének kapcsolatát. Ezért fel kell tenni a kérdést, hogy a Bíróság rendelkezik-e hatáskörrel a CMR értelmezésére, és adott esetben hogyan kell értelmezni az egyéb perfüggőségre *(lis pendens)* és az ezen egyezmény 31. cikkében szereplő külföldi határozatok végrehajtására vonatkozó rendelkezéseket.

II – Jogi háttér[4]

A – *CMR*

3. A CMR különleges szabályokat rögzít a nemzetközi közúti árufuvarozási szerződés tekintetében, és mind anyagi jogi rendelkezéseket, mind eljárási szabályokat tartalmaz. Már a 44/2001 rendeletet

1 – Eredeti nyelv: német.

2 – HL L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o., az itt alkalmazandó változatot legutóbb a 2006. november 20-i 1791/2006/EK tanácsi rendelet módosította, HL L 363., 1. o.

3 – A CMR kötelező nyelvváltozatai az angol és a francia (a *Recueil des traités des Nations unies-ben* tették közzé, 1961., Nr. 5742., 190. o.). Az itt alkalmazott fordítás a német hivatalos fordítás, amelyet a német *Bundesgesetzblattban* tettek közzé, 1961 II., 1120. o. A „CMR" hivatalos rövidítés az egyezmény francia címéből származik („**C**onvention relative au contrat de transport international de **M**archandises par **R**oute").

4 – Mivel az EK-Szerződést a Lisszaboni Szerződés 2009. december 1-jei hatálybalépésével felváltotta az EUSZ és az EUMSZ, ezen indítványban a jelenleg érvényes szerződések számozása alapján hivatkozok majd a rendelkezésekre, amennyiben nem az EK-Szerződés rendelkezéseit kell alkalmazni. Amennyiben a Bíróságnak a korábbi rendelkezésekre vonatkozó ítélkezési gyakorlatát idézem, abból indulok ki, hogy az az új rendelkezésekre is érvényes, amennyiben azokat nem módosították jelentős mértékben. Végül az új szerződésekben alkalmazott megjelöléseket (különösen Unió a Közösség helyett) fogom alkalmazni.

megelőző egyezmény – a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 1968-as brüsszeli egyezmény[5] – hatályának ideje alatt elismerték a 44/2001 rendelet 71. cikke korábbi szabályozásának értelmében vett különös egyezménynek.[6] Időközben minden tagállam ratifikálta.

4. A CMR 31. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„(1) A jelen Egyezmény hatálya alá eső fuvarozásból eredő minden jogvita esetében kereset indítható a szerződő államoknak a felek által közös egyetértéssel kijelölt bíróságain kívül annak az országnak a bírósága előtt is, amelynek területén:

a) az alperes rendes lakóhelye, cégének központi telephelye, vagy olyan fióktelepe, illetve képviselete van, amelynek közvetítésével a fuvarozási szerződést megkötötték, vagy

b) az áru átvételének helye vagy a kiszolgáltatásra kijelölt helye van.

Más bíróság előtt kereset nem indítható.

(2) Ha a jelen cikk 1. pontjában említett jogvita tárgyában valamely, e pont szerint illetékes bíróság előtt per folyik, vagy ilyen bíróság a jogvitában ítéletet hozott, ugyanazok között a felek között ugyanabban az ügyben új per csak abban az esetben indítható, ha annak a bíróságnak az ítélete, amely előtt az első keresetet indították, nem hajtható végre abban az országban, ahol az új keresetet indítják.

(3) Ha valamely szerződő állam bírósága által a jelen cikk 1. pontjában említett bármely jogvitában hozott ítélet ebben az országban végrehajthatóvá vált, az minden más szerződő államban végrehajthatóvá válik, amint az érdekelt országban érvényes alaki követelményeket teljesítették. Ezek az alaki követelmények azonban nem vezethetnek az ügy újabb érdemi felülvizsgálatához.

(4) A jelen cikk 3. pontjának rendelkezései érvényesek a kontradiktorius eljárásban hozott ítéletekre, mulasztási ítéletekre és bírói egyezségekre, nem alkalmazhatók azonban a csak ideiglenesen végrehajtható ítéletekre, valamint olyan ítéletekre, amelyek a teljesen vagy részben pervesztes felperest a perköltségen felül kártérítés és kamat fizetésére kötelezik.

[…]”

5 – HL 1972. L 299., 32. o.; konszolidált változat HL 1998. C 27., 1. o.

6 – Lásd a polgári és kereskedelmi ügyekben irányadó bírósági joghatóságról és a bírósági határozatok végrehajtásáról P. Jenard által készített jelentésben szereplő felsorolást (HL 1979. C 59., 1. és 60. o.).

5. A CMR 47. cikke szabályozza az egyezmény értelmezésére vonatkozó hatáskört:

„Minden olyan vitát, amely az Egyezmény értelmezése vagy alkalmazása tekintetében két vagy több Szerződő Fél között keletkezett, és amelyet a Felek tárgyalás útján vagy más módon nem tudtak rendezni, bármely érdekelt Szerződő Fél kívánságára döntésre a Nemzetközi Bíróság elé lehet terjeszteni."

B – *Az Európai Unió joga*

6. Az EUMSZ 351. cikk (korábban EK 307. cikk) (1) és (2) bekezdése értelmében:

„Az egyrészről egy vagy több tagállam, másrészről egy vagy több harmadik állam által egymás között 1958. január 1-je előtt, illetve a csatlakozó államok esetében a csatlakozásukat megelőzően kötött megállapodásokból eredő jogokat és kötelezettségeket e szerződés rendelkezései nem érintik.

Annyiban, amennyiben ezek a megállapodások nem egyeztethetők össze e szerződéssel, az érintett tagállam vagy tagállamok megteszik a megfelelő lépéseket a megállapított összeegyeztethetetlenség kiküszöbölésére. A tagállamok e cél érdekében szükség esetén segítséget nyújtanak egymásnak, és amennyiben indokolt, egységes magatartást tanúsítanak."

7. A 44/2001 rendelet (16), (17) és (25) preambulumbekezdése értelmében:

„(16) Az igazságszolgáltatás iránt a Közösségben táplált kölcsönös bizalom azt indokolja, hogy a tagállamokban hozott határozatokat – a vitás eseteket kivéve – automatikusan, bármilyen külön eljárás nélkül elismerjék.

(17) Ugyancsak a kölcsönös bizalom elve alapján az egyik tagállamban hozott határozat más tagállamban történő végrehajtására szolgáló eljárásnak hatékonynak és gyorsnak kell lennie. E célból a határozat végrehajthatóságát megállapító nyilatkozatot a rendelkezésre bocsátott iratok tisztán formai ellenőrzését követően gyakorlatilag automatikusan ki kell bocsátani anélkül, hogy a bíróság lehetőséget kapna arra, hogy hivatalból a végrehajtást e rendelet alapján kizáró okra hivatkozzon.

[…]

(25) A tagállamok által vállalt nemzetközi kötelezettségek tiszteletben tartása érdekében e rendelet nem érinti azokat az egyes különös jogterületen megkötött egyezményeket, amelyeknek a tagállamok részesei."

8. A 44/2001 rendelet 27. cikke a következő szabályozást tartalmazza az azonos jogalapra vonatkozó, több tagállam bíróságai előtti egyidejű perfüggőség tekintetében *(lis pendens):*

„(1) Amennyiben azonos jogalapból származó, azonos felek között folyamatban lévő eljárásokat különböző tagállamok bíróságai előtt indítottak, a később megkeresett bíróság az elsőként megkeresett bíróság joghatósága megállapításáig hivatalból felfüggeszti az eljárást.

(2) Amennyiben az elsőként megkeresett bíróság joghatóságát állapítják meg, a később megkeresett bíróság ennek javára megállapítja saját joghatóságának hiányát."

9. A 44/2001 rendelet 34. cikke a következő esetekben engedi meg a külföldi határozat elismerésének megtagadását:

„A határozat nem ismerhető el, amennyiben:

1. az ilyen elismerés nyilvánvalóan ellentétes annak a tagállamnak a közrendjével, ahol az elismerést kérik;

[…]

3. összeegyeztethetetlen az azonos felek közötti jogvitában abban a tagállamban hozott határozattal, amelyben az elismerést kérik;

[…]"

10. A 44/2001 rendelet 35. cikke ezt további megtagadási okokkal egészíti ki; (3) bekezdése értelmében:

„Az (1) bekezdésre is figyelemmel a származási tagállam bíróságának joghatósága nem vizsgálható felül. A közrendnek a 34. cikk 1. pontjában említett vizsgálata a joghatósággal kapcsolatos szabályokra nem alkalmazható."

11. Amennyiben a 43. és 44. cikk alapján a végrehajthatóság megállapítására irányuló kérelem tárgyában hozott határozat ellen jogorvoslatot nyújtanak be, a 44/2001 rendelet 45. cikkének (1) bekezdése értelmében a fent említett, az elismerés megtagadására vonatkozó okokat kell megfelelően alkalmazni.

12. A 71. cikk a 44/2001 rendeletnek a tagállamok által kötött egyezményekkel való kapcsolatát a következőképpen szabályozza:

„(1) E rendelet nem érinti azokat az egyezményeket, amelyeknek a tagállamok részesei, és amelyek egyes különös jogterületeken a joghatóságot, valamint a határozatok elismerését és végrehajtását szabályozzák.

(2) Az egységes értelmezés érdekében az (1) bekezdést a következő módon kell alkalmazni:

a) e rendelet nem akadályozza annak a tagállamnak a bíróságát, amely egyes különös jogterületekről szóló egyezményben részes, hogy az említett egyezménynek megfelelően […] megállapítsa joghatóságát […]

b) a valamely tagállamban az egyes különös jogterületről szóló egyezmény alapján joghatósággal rendelkező bíróság által hozott határozatot más tagállamban e rendelettel összhangban kell elismerni és végrehajtani.

Amennyiben az egyes különös jogterületről szóló egyezmény, amelyben mind a származási tagállam, mind a címzett tagállam részes, a határozatok elismeréséhez vagy végrehajtásához feltételeket állapít meg, e feltételeket kell alkalmazni. E rendeletnek a határozatok elismerését és végrehajtását érintő rendelkezései minden esetben alkalmazhatók."

III – A tényállás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

13. A Siemens Nederland N.V. (a továbbiakban: Siemens) és a TNT Express Nederland B.V. (a továbbiakban: TNT) között 2001 áprilisában szerződés jött létre egy 103 540 DM értékű és 12 kg tömegű áruszállítmánynak a hollandiai Zoetermeerből a németországi Unterschleissheimba történő fuvarozása tárgyában, ahova azonban az áru nem érkezett meg. A szerződésre – a kérdést előterjesztő bíróság megállapításai szerint – a CMR rendelkezéseit kell alkalmazni.

14. 2002. május 6-án a TNT a Rechtbank Rotterdam előtt keresetet nyújtott be annak megállapítása iránt, hogy a TNT az AXA Versicherung AG-val (a továbbiakban: AXA), a Siemens biztosítójával szemben nem tartozik felelősséggel a CMR 23. cikkében előírt felelősségi korláton felül (amely egy, árukilogrammonkénti 8,33 különleges lehívási jog [ez jelenleg 8,98 eurónak felel meg]). A keresetet a 2005. május 4-i ítélettel utasították el. A TNT jogorvoslati kérelmet nyújtott be ezen ítélet ellen a Gerechtshof te 's-Gravenhage előtt.

15. 2004. augusztus 20-án az AXA a Landgericht München I előtt keresetet indított a TNT ellen az AXA ügyfelét az áruk elvesztéséből ért kár megtérítése iránt.

16. Ebben az eljárásban a TNT a CMR 31. cikkének (2) bekezdése értelmében perfüggőségi kifogást emelt. A Landgericht mindazonáltal megállapította joghatóságát, mivel a TNT által indított negatív megállapítási kereset és az immár az AXA által előterjesztett szolgáltatásra irányuló kereset a német Bundesgerichtshof (BGH) állandó ítélkezési gyakorlata értelmében nem a CMR 31. cikkének (2) bekezdése szerinti „ugyanazon ügyet" érinti, és a TNT-t a 2006. április 4-i és 2006. szeptember 7-i ítéleteivel kártérítés fizetésére kötelezte.

17. 2007. március 6-án az AXA a Rechtbank Utrechtnél kérelmezte a Landgericht München I határozatainak végrehajthatóvá nyilvánítását Hollandiában. E kérelemnek 2007. március 28-án – az ideiglenes intézkedés keretei között – helyt adtak. A 44/2001 rendelet 43. cikke értelmében ez ellen benyújtott jogorvoslati kérelem nem volt eredményes.

18. A TNT felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Hoge Raadhoz. Ennek indokolásaképpen előadja, hogy a CMR 31. cikke kiszorítja a 44/2001 rendelet 35. cikkének (3) bekezdésében szabályozott, az alapeljárásban eljáró bíróság joghatósága felülvizsgálatának tilalmát. A felülvizsgálati kérelem benyújtásának időpontjában a Gerechtshof te 's-Gravenhage még nem hozott döntést a TNT által a Rechtbank Rotterdam negatív megállapítási keresetet elutasító ítélete ellen előterjesztett jogorvoslata tárgyában.

19. E körülmények között a Hoge Raad úgy határozott, hogy előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

1) Úgy kell-e értelmezni a 44/2001/EK rendelet 71. cikke (2) bekezdése b) pontjának második albekezdését, hogy

i. a 44/2001 rendelet elismerésre és végrehajtásra vonatkozó szabályai helyett csak akkor kell a különös egyezmény megfelelő szabályait alkalmazni, ha a különös egyezmény szabályai kizárólagosságot igényelnek, vagy

ii. a különös egyezmény és a 44/2001 rendelet elismerési és végrehajtási feltételeinek egyidejű alkalmazhatósága esetén minden esetben a különös egyezmény feltételeit kell alkalmazni, és a 44/2001 rendelet feltételei nem alkalmazhatók akkor sem, ha a különös egyezmény nem igényel kizárólagosságot más nemzetközi elismerési és végrehajtási szabályokkal szemben?

2) Hatáskörrel rendelkezik-e a Bíróság az ütköző szabályok első kérdésben bemutatott esetében az egymástól eltérő határozatok elkerülése érdekében a Nemzetközi Közúti Árufuvarozási Szerződésről szóló, Genfben, 1956. május 19-én kelt egyezmény (a továbbiakban: CMR) – a tagállamok bíróságait kötő – értelmezésére az ezen egyezmény 31. cikkében szabályozott terület tekintetében?

3) A második kérdésre és az első kérdés i. pontjára adandó igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni a CMR 31. cikke (3) és (4) bekezdésének elismerési és végrehajtási szabályait, hogy azok nem igényelnek kizárólagosságot, és teret engednek olyan más nemzetközi, az elismerést vagy végrehajtást lehetővé tevő végrehajtási szabályok alkalmazásának, mint a 44/2001 rendelet szabályai?

Arra az esetre, ha a Bíróság az 1. kérdés ii. pontjára és a második kérdésre is igenlő választ ad, a Hoge Raad a felülvizsgálati kérelem további értékelésére tekintettel a következő három kérdést teszi fel:

4) Feljogosítja-e a CMR 31. cikkének (3) és (4) bekezdése a címzett állam szerinti bíróságot arra, hogy egy végrehajthatóság megállapítása iránti kérelem esetében felülvizsgálja azt, hogy a származási állam bírósága rendelkezett-e nemzetközi joghatósággal a jogvitában a határozat meghozatalára?

5) Úgy kell-e értelmezni a 44/2001 rendelet 71. cikkének (1) bekezdését, hogy a CMR és a 44/2001 rendelet perfüggőségi szabályainak összeütközése esetén a CMR perfüggőségi szabályai elsőbbséget élveznek a 44/2001 rendelet perfüggőségi szabályaival szemben?

6) A jelen ügyben Hollandiában kért megállapítás és a Németországban kért kártérítés a CMR 31. cikkének (2) bekezdése szerinti értelemben vett „ugyanazt az ügyet" érintik?

20. A Bíróság előtti eljárásban a TNT, a Holland Királyság, a Cseh Köztársaság és Németország kormánya, valamint az Európai Bizottság terjesztett elő észrevételt.

IV – A jogkérdésről

A – *Előzetes észrevétel*

21. A fuvarozás során bekövetkezett kár vagy elveszés esetén mindkét oldal keresetet nyújthat be: a rendelkezésre jogosult (a feladó vagy a címzett) kártérítés érdekében, és fordítva, a fuvarozó annak megállapítása érdekében, hogy a kár tekintetében nem vagy legfeljebb csak egy bizonyos legfelső összeg erejéig felelős (ún. negatív megállapítási kereset).

22. E tekintetben a CMR részes államainak bíróságai eltérően értelmezik a CMR kártérítésre vonatkozó szabályait. A CMR 29. cikkében szereplő felelősségi korlátnak a felelősség mértékétől függő áttörését részben szűkebben, részben tágabban értelmezik. [7] Ez a felek között arra irányuló versenyt eredményezhet, hogy melyik éri el gyorsabban a számára kedvező értelmezést képviselő bíróságot. [8] A következmény nem ritkán az, hogy különböző államok bíróságai előtt párhuzamos eljárások folynak.

23. Habár a CMR 31. cikkének (2) bekezdése értelmében az új kereset alapvetően elfogadhatatlan, ha „ugyanazok között a felek között ugyanabban az ügyben" már eljárás folyik *(lis pendens* szabály). Mivel azonban e *lis pendens*

7 – Az áttekintés tekintetében lásd H. Jesser-Huß, *Münchener Kommentar zum Handelsgesetzbuch*, 2. kiadás, München 2009., CMR 29. cikke, 8–13. pont.

8 – Lásd Strikwerda főtanácsnoknak a holland Hoge Raad előtt az alapeljárásban 2008. szeptember 5-én tett megállapításait, 4. o., 9. pont, további hivatkozásokkal.

szabály értelmezése tekintetében sem egységesek a szerződő államok bíróságai,[9] a párhuzamos eljárások végeredményben nem kizártak.

24. A CMR egyes részes államainak bíróságai – ideértve a német bíróságokat is – az „ugyanazon ügy" fogalmát megszorítóan értelmezik. Azt az álláspontot képviselik, hogy a fent említett kölcsönös keresetek nem „ugyanarra az ügyre" vonatkoznak, hiszen az egyik kereset csupán egy (negatív) megállapításra vonatkozik, míg a másik valamely szolgáltatásra. A szolgáltatásra irányuló kereset jogvédelmi célja túlmegy a megállapítási kereset tárgyán, így a két jogvita tárgya nem azonos. Valamely negatív megállapítási kereset perfüggősége ezért nem ellentétes egy szolgáltatásra irányuló kereset benyújtásával.[10]

25. Ennek megfelelően a Landgericht München I megállapította saját joghatóságát abban, hogy az AXA szolgáltatásra irányuló keresete tárgyában ítéletet hozzon, habár Hollandiában már eljárás folyt a TNT negatív megállapítási keresete alapján.

26. A Hoge Raad ezzel szemben – más részes államok bíróságaihoz hasonlóan[11] – azt az álláspontot képviseli, hogy a CMR 31. cikkének (2) bekezdése értelmében egy korábban benyújtott negatív megállapítási kereset is elsőbbséget élvez a később benyújtott szolgáltatásra irányuló keresettel szemben. Ebben az összefüggésben többek között a Bíróságnak a Brüsszeli Egyezmény 21. cikkében szereplő *lis pendens* szabályra vonatkozó ítélkezési gyakorlatára utalnak.[12]

27. A jelen alapeljárás mindazonáltal már előrehaladott szakaszban van. Már nem közvetlenül arról van szó, hogy a megkeresett bíróság hatáskörrel rendelkezik-e a szolgáltatásra irányuló kereset tekintetében, habár a másik fél ezt megelőzően egy másik tagállam bíróságai előtt negatív megállapítási keresetet nyújtott be, hiszen a Landgericht München I már hozott egy végrehajtható ítéletet. A holland bíróságoknak már egyedül azt kell eldönteniük, hogy ezt az ítéletet elismerhető-e és végrehajtható-e Hollandiában. A jelen eljárás központi kérdéseinek egyike, hogy e keretek között az eredetileg eljáró bíróság joghatósága egyáltalán még felülvizsgálható-e.

9 – A hivatkozások tekintetében lásd J. Haubold, CMR und europäisches Zivilverfahrensrecht – Klarstellungen zu internationaler Zuständigkeit und Rechtshängigkeit, *Praxis des Internationalen Privat- und Verfahrensrechts – IPRax* 2006., 224., 227. o. és 24–25. lábjegyzet.

10 – BGH, 2003. november 20-i ítélet, I ZR 102/02. és I ZR 294/02., megtekinthető a www.bundesgerichtshof.de cím alatt.

11 – Lásd például az osztrák Oberster Gerichtshof (OGH) 2006. február 17-i ítéletét (10 Ob 147/05 y) és a Court of Appeal of England and Wales (Egyesült Királyság) 2001. január 23-i ítéletét, Andrea Merzario Ltd Internationale Spedition Leitner Gesellschaft GmbH ([2001] EWCA civ. 61., 80–98. és 103–109. pont).

12 – Lásd a 144/86. sz., Gubisch Maschinenfabrik ügyben 1987. december 8-án hozott ítélet (EBHT 1987., 4861. o.) 14–19. pontját és a C-406/92. sz. Tatry-ügyben 1994. december 6-án hozott ítélet (EBHT 1994., I-5439. o.) 37–45. pontját.

28. A 44/2001 rendelet 45. cikkének (1) bekezdése – a 35. cikk (3) bekezdésével együttes olvasatban – megtiltja, hogy felülvizsgálják a származási tagállam bíróságának joghatóságát az elismerés és a végrehajtás feltételeként. Még ha az elismerő bíróság saját joghatóságát a végrehajtást elrendelő bíróság szemszögéből nézve helytelenül is tételezte fel, ez a 44/2001 rendelet értelmében nem vezethet a végrehajthatóság megállapításának megtagadásához. A jelen eljárásban az szorul tisztázásra , hogy a CMR 31. cikke ugyancsak kizárja-e a joghatóság ilyen felülvizsgálatát az eljárás ezen szakaszában.

29. Következésképpen, a Landgericht München I ítéletének hollandiai végrehajtása tekintetében jelentőséggel bír az, hogy hogyan kell egymástól elhatárolni a CMR és a 44/2001 rendelet hatályát. A végrehajtást elrendelő bíróság alkalmasint csak akkor lenne jogosult a végrehajtandó határozatot hozó bíróság joghatóságának felülvizsgálatára, amennyiben a rendeletnek az elismerésre és a végrehajtásra vonatkozó szabályaival szemben elsőbbséget élvezne a CMR.

B – *Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésről*

30. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság a 44/2001 rendelet 71. cikkének értelmezését kéri az e rendelet és a tagállamok által kötött azon egyezmények közötti viszony tekintetében, amelyek különös jogterületek vonatkozásában a bírósági joghatóságot, az elismerést és a végrehajtást szabályozzák (a továbbiakban: különös egyezmények). Összefoglalóan azt szeretné tudni, hogy a 71. cikk értelmében valamely különös egyezmény szabályainak elsődleges alkalmazása tekintetében feltétel-e, hogy e szabályok kizárólagos érvényességre tartsanak igényt.

31. E kérdés megválaszolása előtt a 44/2001 rendelet 71. cikkének jelentésére vonatkozó néhány általános megjegyzést kell tennünk.

32. Amint azt Tesauro főtanácsnok a Tatry-ügyben már helytállóan megállapította a Brüsszeli Egyezmény 57. cikkében szereplő korábbi szabályozás vonatkozásában, egyrészről egy, a Brüsszeli Egyezmény illetve a 44/2001 rendelet, másrészről a tagállamok olyan régebbi megállapodásai közötti különös koordinációs rendelkezésről van szó, amelyek tárgya a különös jogterületeken a bírósági joghatóság, a határozatok elismerése vagy végrehajtása. [13]

33. A 44/2001 rendelet 71. cikke a tagállamok e különös egyezményeinek alkalmazását a rendelet hatályát bizonyos feltételek mellett korlátozva teszi lehetővé.

13 – Tesauro főtanácsnok a (fenti 12. lábjegyzetben hivatkozott) Tatry-ügyben 1994. július 13-án tett indítványának 8. pontja.

34. Amint azt a Bíróság a Tatry-ügyben kifejtette, a kivétel célja az, hogy betartassák azon különös bírósági joghatósági, valamint külföldi határozatokra vonatkozó elismerési és végrehajtási szabályokat tartalmazó egyezményeket, amelyek az általuk szabályozott külön terület sajátosságainak figyelembevételével kerültek kialakításra. [14] Amint az egyébként a rendelet (25) preambulumbekezdéséből is következik, a 44/2001 rendelet 71. cikkének lehetővé kell tennie a tagállamok számára, hogy teljesítsék nemzetközi kötelezettségeiket.

35. A 44/2001 rendelet hatályának e korlátozása azonban bizonyos feszültséget teremt az uniós jog alapvetően kötelező jellegével és a belső joggal szembeni elsőbbségével, ideértve a tagállamok által megkötött egyezményeket is. A rendelet kötelező jellegének figyelembevétele érdekében akkor kell arra hivatkozni, amikor alkalmazása nem áll ellentétben valamely különös egyezménnyel. Ezenkívül a rendelet hatályának minden korlátozását megszorítóan kell értelmezni, és csak annyiban alkalmazható, amennyiben a különös egyezmény tiszteletben tartása azt szükségessé teszi.

36. Ennek két következménye van:

– A rendelet 71. cikke a nemzetközi jogi szabályoknak pontosan olyan kérdések vonatkozásában biztosít elsőbbséget, amelyeket a különös egyezmények szabályoznak. [15] Ha az egyezmény egy kérdést nem vagy nem teljes körűen szabályoz, akkor a rendelet – adott esetben kiegészítő – rendelkezéseit kell alkalmazni.

– Még ha egy kérdést valamely egyezményben szabályoztak is, azonban anélkül, hogy e szabályozás maga kizárólagosságra törekedne, hanem önmagát más szabályozáshoz képest szubszidiáriusnak vagy szabadon választható alternatívának nyilvánítja, akkor a rendelet szabályai ugyancsak nem szorulnak háttérbe. [16] Ez esetben e szabályok a különös egyezmény helyett alkalmazhatók.

37. Ezen alapelveket a rendelet 71. cikke (2) bekezdésének szabályai is rögzítik, amelyek bizonyos mértékben a rendelkezés első

14 – A (fenti 12. lábjegyzetben hivatkozott) Tatry-ügyben hozott ítélet 24. pontja, amely a Brüsszeli Egyezmény 57. cikkével kapcsolatban született. Ez a megállapítás azonban átvihető a 44/2001 rendelet 71. cikkének csaknem szó szerint azonos rendelkezésére is. Hiszen a rendelet 19. preambulumbekezdése értelmében biztosítani kell a Brüsszeli Egyezmény és a rendelet közötti folytonosságot (lásd a C-167/08. sz., Draka NK Cables és társai ügyben 2009. április 23-án hozott ítélet (EBHT 2009., I-3477. o.) 20. pontját és a C-292/08. sz. German Graphics ügyben 2009. szeptember 10-én hozott ítélet (EBHT 2009., I-8421. o.) 27. pontját).

15 – Ebben az értelemben a (fenti 12. lábjegyzetben hivatkozott) Tatry-ügyben hozott ítélet 25. pontja.

16 – Így például a tartásdíjra vonatkozó határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 1973. október 2-i hágai egyezmény (megtekinthető a www.hcch.net oldalon) 23. cikke előírja, hogy az egyezmény nem akadályozza más, az elismerésre és végrehajtásra vonatkozó megállapodások szabályainak alkalmazását.

bekezdésének végrehajtási rendelkezései vagy pontosításai. [17]

38. Így a 71. cikk (2) bekezdése b) pontjának első albekezdéséből az következik, hogy a rendelet elismerésre és végrehajtásra vonatkozó szabályait akkor is alkalmazni kell, ha az érintett határozat meghozatalára vonatkozó joghatóság különös egyezményen alapul. A bírósági joghatóságra vonatkozó szabályokat tartalmazó egyezmény e tekintetben a 44/2001 rendelet II. fejezete rendelkezéseinek helyébe lép. Ebből azonban nem következik a rendelet teljes háttérbe szorítása azzal a következménnyel, hogy az egyezmény által nem szabályozott kérdések (különösen az elismerést és végrehajtást érintő kérdések) tekintetében immár a belső joghoz lehetne fordulni. Sokkal inkább továbbra is a rendeletnek az elismerésre és végrehajtásra vonatkozó előírásait kell alkalmazni – e rendelkezés második albekezdésének figyelembevételével.

39. A 71. cikk (2) bekezdése b) pontjának második albekezdése a jelen ügyben központi jelentőséggel bír. Ezen albekezdés első mondata értelmében azon elismerésre és végrehajtásra vonatkozó feltételeket kell alkalmazni, amelyeket olyan különös egyezményben szabályoz, amelynek szerződő felei a származási és a megkeresett tagállam. E megfogalmazásból azonban *a contrario* az következik, hogy a rendeletre akkor lehet hivatkozni, amennyiben az ilyen egyezmény nem szabályozza a kérdést, vagy nem teljes körű szabályozást tartalmaz.

40. Ugyanakkor a rendelkezés szövege nem kellőképpen világos a tekintetben, hogy az egyezményekben szereplő szabályoknak kizárólagosságra kell-e törekedniük. Mivel a rendelet hatályának korlátozásait megszorítóan kell értelmezni, célkitűzéseivel ellentétes lenne, ha szabályait akkor sem alkalmaznák, ha a különös egyezmény ezt nem kötelező jelleggel követelné meg annak érdekében, hogy pusztán saját szabályainak szerezzen érvényt. [18]

41. A 44/2001 rendelet 71. cikkének az elismerés és végrehajtás területén történő ilyen megszorító értelmezése mellett szól továbbá a rendelet alapjául szolgáló *favor executionis* elv. [19] A Bíróság már a Tatry-ítéletben hangsúlyozta, hogy a Brüsszeli Egyezmény célja „megerősíteni a Közösségen belül az ott lakó személyek jogvédelmét és megkönnyíteni a határozatok elismerését azok végrehajtásának biztosítása érdekében”. [20]

17 – Tesauro főtanácsnok a (fenti 12. lábjegyzetben hivatkozott) Tatry-ügyben tett indítványának 8. pontja.

18 – Ezzel kapcsolatban lásd a rajnai hajózási egyezmény példáját P. Schlossernek a Dán Királyság, Írország, és Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága csatlakozási egyezményéhez kapcsolódó jelentésében (HL 1979. C 59., 71., 79. o., 243. pont).

19 – Lásd a 16. és 17. preambulumbekezdést.

20 – A (fenti 12. lábjegyzetben hivatkozott) Tatry-ügyben hozott ítélet 25. pontja.

42. Amennyiben az érintett egyezmény nem követeli meg, hogy a külföldi határozat csak az általa felállított feltételek mellett hajtható végre, hanem alternatívaként megengedi más rendelkezések alkalmazását, akkor megfelel a *favor executionis* elvének, miszerint a végrehajtást előnyben részesítő szabályok alkalmazhatók.

43. Különösen a 44/2001 rendelet szabályai a nemzetközi egyezményekkel összehasonlítva gyakran megkönnyítik a végrehajtást. Hiszen a tagállami bíróságok szoros együttműködésének alapjául szolgáló kölcsönös bizalom alapján a rendelet az elismerés és végrehajtás keretei között legtöbbször alacsonyabb követelményeket támaszt, mint a nemzetközi egyezmények. Ez például abban mutatkozik meg, hogy a származási tagállam bíróságainak joghatósága a rendelet 35. cikkének (3) bekezdése értelmében nem vizsgálható felül.

44. Mindezekre tekintettel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre a következő választ kell adni:

A 44/2001 rendelet 71. cikke (2) bekezdése b) pontjának második albekezdését úgy kell értelmezni, hogy a rendeletnek egy másik tagállam bírósága határozatainak elismerésére és végrehajtására vonatkozó feltételekről szóló előírásai csak akkor szorulnak háttérbe azon különös egyezményben foglalt megfelelő szabályokkal szemben, amely egyezményben mind a származási tagállam, mind a megkeresett tagállam részes fél, ha az egyezmény szabályai kimerítőek és kizárólagosak abban az értelemben, hogy kizárják a rendelet alkalmazását.

C – *Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésről*

45. Második kérdésével a Hoge Raad arra keresi a választ, hogy a Bíróság rendelkezik-e hatáskörrel a CMR értelmezésére. Közelebbről szemlélve e kérdésnek két aspektusa van.

46. Egyrészt azt kell tisztázni, hogy a Bíróság megvizsgálhatja-e a rendelet 71. cikke (2) bekezdése b) pontja második albekezdése alkalmazásának keretei között a CMR-t annak érdekében, hogy meghatározza a rendelet hatályát.

47. Másrészt, a Hoge Raadnak ezen előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéssel egy további célja is van, nevezetesen arról tájékozódni, hogy a Bíróság értelmezheti-e a tagállamok különös egyezményeit teljes általánosságban annak érdekében, hogy biztosítsa az egyezmény *lis pendens* szabályainak és a 44/2001 rendeletnek az egységes értelmezését.

48. Amennyiben azonban a további vizsgálat kimutatná, hogy a CMR nem tartalmaz olyan

előírásokat, amelyek háttérbe szorítanák a rendelet elismerési és végrehajtási rendelkezéseit, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés e második aspektusa hipotetikus jellegű lenne. Hiszen ebben az esetben a holland bíróságok a 44/2001 rendelet 35. cikke (3) bekezdésének értelmében nem lennének jogosultak a származási ország bírósága joghatóságának felülvizsgálatára. Következésképpen nem is lenne miért közelebbről foglalkozni azzal a kérdéssel, hogy e bíróság helyesen értelmezte-e a CMR 31. cikkében szereplő *lis pendens* szabályt.

49. Csak értelmezés mutathatja be, hogy a CMR tartalmaz-e olyan előírásokat, amelyek háttérbe szorítják a rendelet elismerési és végrehajtási rendelkezéseit. Következésképpen a Bíróságnak nyilatkoznia kell abban a kérdésben, hogy ő vagy a nemzeti bíróságok hivatottak-e megtenni ezt az értelmezést. Ebből azután kiderül, hogy a Bíróság a továbbiakban közvetlenül értelmezheti-e a CMR-t, vagy csak a rendeletet értelmezheti a CMR fényében.

1. Azon egyezmények, amelyekben az Unió szerződő fél

50. Az EUMSZ 267. cikke (korábban EK 234. cikk) értelmében a Bíróság hatáskörrel rendelkezik a Szerződések, valamint az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak értelmezésére. A szervek jogi aktusai közé tartoznak az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében azon nemzetközi egyezmények is, amelyeknek maga az Unió vált szerződő felévé az EUMSZ 218. cikke (korábban EK 300. cikk) szerinti eljárás alapján. Ezen egyezmények az uniós jogrend szerves részét képezik, és e jogrend keretében a Bíróság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy a jog értelmezése tárgyában előzetes döntést hozzon. [21]

51. Az Unió maga azonban nem szerződő fele a CMR-nek, hanem csak a tagállamok, így a Bíróság értelmezési hatásköre ezen egyezmény tekintetében nem alapozható közvetlenül az Unió részvételére.

2. Analógia a vegyes megállapodásokkal?

52. A CMR ugyanakkor nem is úgynevezett vegyes megállapodás, amelyet a szabályozott tárgyra vonatkozó megosztott hatáskör miatt mind a tagállamok, mind az Unió megkötött. Ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróság a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló megállapodás (TRIPS) értelmezésével kapcsolatos Hermès-ügyben

21 – Lásd a 181/73. sz. Haegeman-ügyben 1974. április 30-án hozott ítélet (EBHT 1974., 449. o.) 2–6. pontját; a 12/86. sz. Demirel-ügyben 1987. szeptember 30-án hozott ítélet (EBHT 1987., 3719. o.) 7. pontját; a C-344/04. sz., IATA és ELFAA ügyben 2006. január 10-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-403. o.) 36. pontját; a C-308/06. sz. Intertanko-ügyben 2008. június 3-án hozott ítélet (EBHT 2008., I-4057. o.) 53. pontját, valamint a C-301/08. sz. Bogiatzi-ügyben 2009. október 22-én hozott ítélet (EBHT 2009., I-10185. o.) 23. és azt követő pontjait.

hozott ítéletre [22] hivatkozva fontolóra veszi, hogy nem áll-e fenn analógia a vegyes megállapodások keretei között érvényesülő értelmezési hatáskörökkel.

53. A vegyes megállapodások szintén az Unió megállapodásainak számítanak, amelyeket a Bíróság mindenképpen értelmezhet az uniós hatáskör által kijelölt keretek között. [23] Mindazonáltal, nem mindig lehetséges minden további nélkül az adott hatáskörterületek egymástól történő világos elkülönítése. Így a Bíróság a TRIPS 50. cikkével kapcsolatos ítélkezési gyakorlatában megállapította, hogy akkor is értelmezheti a szellemi tulajdonjogok védelme értekében kibocsátott ideiglenes intézkedésekre vonatkozó előírásokról szóló rendelkezéseket, ha a konkrét jogvitában nem egy közösségi védjegyet, hanem egy nemzeti védjegyet kell oltalmazni. [24] A Bíróság ezt azzal indokolta, hogy az érintett védjegy típusától függetlenül a TRIPS 50. cikkét átültető ugyanazon nemzeti rendelkezések kerülnek alkalmazásra, így kívánatos lehet egységes értelmezésük. [25]

54. A kérdést előterjesztő bíróság szerint felmerül a kérdés, hogy ezen ítélkezési gyakorlatból az következik-e, hogy a Bíróság értelmezheti a CMR *lis pendens* szabályát, habár azt nem tartalmazza az Unió által kötött valamely megállapodás. Mindazonáltal hasonló igény állhatna fenn a CMR 31. cikkének és a 44/2001 rendelet 27. cikkének egységes értelmezésére.

55. Habár a Bíróság a Hermès-ügyben hozott ítéletben hangsúlyozta, hogy a Közösségnek világos érdeke az, hogy – annak érdekében, hogy a jövőben megakadályozzák az egymástól eltérő értelmezéseket – egységesen értelmezzék az olyan előírást, amely mind a belső jog, mind a közösségi jog alkalmazási körébe tartozó tényállásokra alkalmazható, függetlenül attól, hogy milyen feltételek mellett kell azt alkalmazni. [26]

56. Ebből azonban semmiféle uniós jogi kötelezettség nem vezethető le arra vonatkozóan, hogy a CMR és a 44/2001 rendelet *lis pendens* szabályait ugyancsak egységesen kell értelmezni. Hiszen a TRIPS olyan egyezmény, amelynek az Unió részese. Rendelkezéseit az uniós jogba átültették, így értelmezése ezen összefüggésben jelentőséggel bír.

22 – A C-53/96. sz. Hermès-ügyben 1998. június 16-án hozott ítélet (EBHT 1998., I-3603. o.).

23 – Lásd a (fenti 21. lábjegyzetben hivatkozott) Haegeman-ügyben hozott ítélet 2–6. pontját; a (fenti 21. lábjegyzetben hivatkozott) Demirel-ügyben hozott ítélet 7. pontját; a (fenti 22. lábjegyzetben hivatkozott) Hermès-ügyben hozott ítélet 29. pontját; a C-300/98. és C-392/98. sz., Dior és társai ügyben 2000. december 14-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-11307. o.) 33. pontját, valamint a C-459/03. sz., Bizottság kontra Írország ügyben 2006. május 30-án hozott ítélet (EBHT 2006., I-4635. o.) 84. pontját.

24 – A (fenti 22. lábjegyzetben hivatkozott) Hermès-ügyben hozott ítélet 32. pontja és a (fenti 23. lábjegyzetben hivatkozott) Dior és társai ügyben hozott ítélet 47. és azt követő pontjai.

25 – A (fenti 22. lábjegyzetben hivatkozott) Hermès-ügyben hozott ítélet 32. pontja és a (fenti 23. lábjegyzetben hivatkozott) Dior és társai ügyben hozott ítélet 47. és azt követő pontjai.

26 – A (fenti 22. lábjegyzetben hivatkozott) Hermès-ügyben hozott ítélet 32. pontja.

57. Ezzel szemben a CMR és a 44/2001 rendelet különböző jogi eszközök, amelyek a rendelet 71. cikke értelmében egymástól függetlenek: a rendelet nem érinti a bírósági joghatóságról szóló CMR-előírásokat. A TRIPS vagy a versenyjog [27] területétől eltérően a 44/2001 rendelet és a CMR számunkra ez ügyben releváns kapcsolata nem vezet azon előírások összekapcsolásához, amelyeket az uniós jog által szabályozott tényállásokra alkalmaznak, és amelyek az uniós jog hatályán kívül eső tényállások tekintetében meghatározóak. Következésképpen az Uniónak nem áll ezzel összehasonlíthatóan érdekében az alkalmazandó jogszabályok egységes értelmezése, amely érdek indokolhatná a Bíróság értelmezési joghatóságának a CMR előírásaira való kiterjesztését.

3. Azon megállapodások értelmezése, amelyekben az Unió nem részes fél

58. Azon megállapodások, amelyeket csak a tagállamok kötöttek, szokásos esetben nem válnak az Unió jogrendjének részévé, és ezért nem kötelezik azt. [28] Következésképpen, a Bíróságnak főszabály szerint nem feladata, hogy az ilyen egyezményeket értelmezze. [29] Vannak azonban olyan esetcsoportok, amelyekben a Bíróság mégis kinyilvánította egyes egyezmények értelmezésére vonatkozó joghatóságát, habár azokat nem az Unió (illetve az akkori Közösség) kötötte.

a) Az értelmezésre vonatkozó hatáskör a funkcionális folytonosság alapján

59. A Bíróság az akkori GATT-Megállapodás („GATT 1947”) tekintetében kivételesen kinyilvánította értelmezési hatáskörét, mielőtt még az akkori Közösség belépett volna a WTO-ba. Ezt azzal indokolta, hogy a Közösség – anélkül, hogy önmaga a megállapodás aláírója lenne – a tagállamok helyébe lépett azoknak a megállapodásból eredő kötelezettségei tekintetében. A vonatkozó hatásköröket a tagállamok az EGK-Szerződés 111. és 113. cikke alapján ruházták át a Közösségre. Ezt követően a Közösség különösen az akkor érvényes EGK-Szerződés 114. cikke alapján kötötte meg a GATT keretei között a „Közösség nevében” a vám- és kereskedelmi megállapodásokat. [30]

27 – Ezzel kapcsolatban lásd a C-217/05. sz., Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio ügyben 2006. december 14-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-11987. o.) 20. pontját és a C-280/06. sz. Ente Tabacchi Italiani ügyben 2007. december 11-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-10893. o.) 26. pontját.

28 – Ebben az értelemben lásd a C-379/92. sz. Peralta-ügyben 1994. július 14-én hozott ítélet (EBHT 1994., I-3453. o.) 16. pontját és a C-188/07. sz. Commune de Mesquer ügyben 2008. június 24-én hozott ítélet (EBHT 2008., I-4501. o.) 85. pontját, valamint az ezen ügyben 2008. március 13-án tett indítványom 84. pontját.

29 – Lásd a 130/73. sz. Vandeweghe-ügyben 1973. november 27-én hozott ítélet (EBHT 1973., 1329. o.) 2. pontját, a C-158/91. sz. Levy-ügyben 1993. augusztus 2-án hozott ítélet (EBHT 1993., I-4287. o.) 21. pontját, a (fenti 28. lábjegyzetben hivatkozott) Peralta-ügyben hozott ítélet 16. pontját és a (fenti 21. lábjegyzetben hivatkozott) Bogiatzi-ügyben hozott ítélet 24. pontját.

30 – A 21-24/72. sz. International Fruit Company ügyben 1972. december 12-én hozott ítélet (EBHT 1972., 1219. o.) 15–18. pontja. Ezzel kapcsolatban lásd továbbá a (fenti 28. lábjegyzetben hivatkozott) Peralta-ügyben hozott ítélet 16. pontját, a (fenti 21. lábjegyzetben hivatkozott) Intertanko-ügyben hozott ítélet 48. pontját, a (fenti 28. lábjegyzetben hivatkozott) Commune de Mesquer ügyben hozott ítélet 85. pontját és a (fenti 21. lábjegyzetben hivatkozott) Bogiatzi-ügyben hozott ítélet 25. pontját.

60. Ugyanakkor az Unió a nemzetközi polgári eljárásjog területén az EUMSZ 81. cikke (2) bekezdésének a) pontja (korábban EK 65. cikk) értelmében hatáskörrel rendelkezik olyan intézkedések megtételére, amelyek a polgári és kereskedelmi ügyekben hozott bírósági és bíróságon kívüli ügyekben hozott határozatok elismerését és végrehajtását hivatottak biztosítani. A Bíróság 1/03. sz. véleményében ezenkívül megállapította, hogy az Unió időközben e területen rendelkezik a nemzetközi egyezmények megkötésére vonatkozó kizárólagos külső hatáskörrel is. [31]

61. Mindazonáltal a CMR csak mellékesen szabályozza a polgári eljárásjogi kérdéseket. Az előtérben a közúti árufuvarozási szerződésre vonatkozó szabályok állnak. Még akkor is, ha az Unió e területen – például a közlekedésre (EUMSZ 90. és azt követő cikkek) vagy a jogszabályok közelítésére (EUMSZ 114. cikk) vonatkozó rendelkezések alapján – esetleg konkuráló hatáskörrel rendelkezik, nem látható, hogy e jogosultságaival már átfogóan élt volna. A CMR keretei között már ezért is kizárható, hogy az Unió a tagállamok helyébe lépett volna a jogosultságok tekintetében a funkcionális folytonosság alapján. [32]

62. Amint azt már egyébként az Intertanko-ügyben [33] tett indítványomban is közelebbről kifejtettem, az Unió hatásköreinek terjedelmétől teljes mértékben eltekintve kétséges, hogy a vonatkozó hatáskörök fennállta egyedül elégséges-e annak elfogadásához, hogy a tagállamok nemzetközi jogi kötelezettségei átszálltak, és a Bíróság megfelelő értelmezési hatáskörrel rendelkezik. A GATT e tekintetben különleges esetnek számít, mivel az akkori EGK-Szerződés kifejezetten szabályozta a kereskedelempolitikai hatáskör átszállását. Ezenkívül a továbbfejlődésre készülő világkereskedelmi rendszer miatt különösen szükség volt a funkcionális folytonosságra.

63. Ezzel szemben a CMR kizárólag a tagállamok által megkötött megállapodás, amely a polgári jogi viszonyokra vonatkozó szabályokat tartalmaz. A GATT-hoz hasonló fejlődési jellemzővel nem rendelkezik.

64. A bírósági joghatóság, valamint az ítéletek elismerése és végrehajtása területén mindenekelőtt a 44/2001 rendelet 71. cikkének szabálya is az ellen szól, hogy az Unió mintegy a tagállamok helyére lépjen a különös jogterületeken kötött egyezmények részes feleként. Hiszen e rendelkezés értelmében a tagállamok által kötött egyezményeket éppenhogy nem érinti az uniós jogalkotó beavatkozása.

31 – Az 1/03. sz., 2006. február 7-i vélemény (EBHT 2006., I-1145. o.).

32 – Ebben az értelemben lásd a (fenti 21. lábjegyzetben hivatkozott) Intertanko és társai ügyben hozott ítélet 49. pontját és a (fenti 21. lábjegyzetben hivatkozott) Bogiatzi-ügyben hozott ítélet 33. pontját.

33 – A (fenti 21. lábjegyzetben hivatkozott) Intertanko és társai ügyben 2007. november 20-án tett indítvány 40. és azt követő pontjai.

b) A nemzetközi szerződési jogban rögzített nemzetközi szokásjogra vonatkozó értelmezési hatáskör

65. A Bíróság továbbá akkor értelmezi az Unió által alá nem írt nemzetközi egyezmények rendelkezéseit, ha azok az általános nemzetközi jog szokásjogi szabályainak kifejeződéseként az Unióra nézve is kötelezőek, és ezért azokra az Unió szervei aktusainak érvényessége tekintetében mérceként hivatkoznak. [34] A CMR előírásai azonban nem rendelkeznek ilyen jelentőséggel.

c) Értelmezési hatáskör különleges hatáskörátruházás alapján

66. A Bíróság ezenfelül jogosult valamely olyan nemzetközi jogi egyezmény értelmezésére, amely összefüggésben áll a Szerződések tárgyával, ha a szerződő felek kifejezetten biztosítanak számára ilyen hatáskört. Példaként említhetők ezen esetcsoport tekintetében a Brüsszeli Egyezményhez és a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló egyezményhez csatolt jegyzőkönyvek. [35]

67. A CMR azonban nem tartalmaz ilyen kifejezett hatáskörátruházást a Bíróság tekintetében. Épp ellenkezőleg, a CMR 47. cikke a CMR rendelkezései tekintetében inkább a Nemzetközi Bíróság értelmezési hatáskörét írja elő. E hatáskör természetesen csak a szerződő államok közötti vitákra vonatkozik, és éppoly kevéssé zárja ki a nemzeti bíróságoknak a CMR egyedi esetekben történő értelmezésére vonatkozó hatáskörét, mint – adott esetben – az Európai Unió Bíróságának hatáskörét.

d) Az utaláson alapuló értelmezési hatáskör

68. Az ítélkezési gyakorlat értelmében a Bíróság akkor értelmezheti nemzetközi megállapodások egyes rendelkezéseit, ha az uniós

34 – A C-286/90. sz., Poulsen és Diva Navigation ügyben 1992. november 24-én hozott ítélet (EBHT 1992., I-6019. o.) 9. és azt követő pontjai, a C-162/96. sz. Racke-ügyben 1998. június 16-án hozott ítélet (EBHT 1998., I-3655. o.) 45. pontja és a (fenti 21. lábjegyzetben hivatkozott) Intertanko-ügyben hozott ítélet 51. pontja.

35 – Lásd a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i Brüsszeli Egyezménynek a Bíróság általi értelmezéséről szóló, 1971. június 3-án Luxembourgban aláírt jegyzőkönyvét (HL 1975. L 204., 28. o.) és a szerződéses kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 1980. június 19-én Rómában aláírásra megnyitott egyezménynek az Európai Közösségek Bírósága által történő értelmezéséről szóló, 1988. december 19-i első jegyzőkönyvét (HL 1989. L 48., 1. o.; magyar nyelven: HL C 169., 10. o.).

jog előírásai utalnak e rendelkezésekre, [36] vagy ha az uniós jogot a nemzetközi egyezmények előírásainak az Unióban történő átültetése céljából fogadták el. [37]

69. A 44/2001 rendelet 71. cikke mindazonáltal nem azonosítható az ilyen utaló rendelkezésekkel. Habár a 71. cikk hivatkozik a tagállamok különös egyezményeire, azok rendelkezéseit azonban nem foglalják bele az uniós jogba. A 71. cikk sokkal inkább korlátozza a rendelet hatályát annak érdekében, hogy lehetővé tegye az egyezmények – mint a tagállamok aktusai – szélesebb körű alkalmazását.

70. A kérdést előterjesztő bíróság ezzel szemben, úgy tűnik, fontolóra veszi, hogy bevonja a rendeletbe a rendelet 71. cikkében említett egyezményeket, és annak kapcsán a Schlosser-jelentés [38] egyik kijelentésére hivatkozik, miszerint a különös egyezmények joghatósági szabályait alapvetően úgy kell tekinteni, mint magának a Brüsszeli Egyezménynek a joghatósági rendelkezéseit.

71. Ez a kijelentés azonban csak azt kívánja tisztázni, hogy a különös egyezmények által megalapozott joghatóságok egyenrangúak a Brüsszeli Egyezmény által megalapozott joghatóságokkal. Valamely különös egyezményen alapuló joghatóság nem akadályozhatja egy másik tagállamban egy ítélet elismerését és végrehajtását, akkor sem, ha az elismerés iránt megkeresett tagállam nem szerződő fele a különös egyezménynek. [39]

72. A Schlosser-jelentés említett részletéből tehát nem következik, hogy a különös egyezmények minden szabályát automatikusan belefoglalják a 44/2001 rendeletbe, és így azok uniós joggá válnak. Ez egyértelműen ellentétes lenne a 71. cikk szövegével, miszerint a rendelet *nem érinti* a különös egyezményeket.

36 – Lásd például az ipari tulajdon oltalmára létesült Párizsi Egyezményre történő hivatkozásokat a közösségi védjegyről szóló, 1993. december 20-i 40/94/EK tanácsi rendeletben (HL 1994. L 11., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 146. o.). Ezért értelmezte a Bíróság ennek rendelkezéseit a C-40/01. sz. Ansul-ügyben 2003. március 11-én hozott ítéletének (EBHT 2003., I-2439. o.) 32. és azt követő pontjában. Továbbá például a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK rendelet 11. cikke (HL L 338., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 91. fejezet, 6. kötet, 243. o.) utal a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, 1980. október 25-i egyezmény szerinti visszaviteli eljárás lefolytatására.

37 – A 70/87. sz., Fediol kontra Bizottság ügyben 1989. június 22-én hozott ítélet (EBHT 1989., 1781. o.) 19. pontja és a C-69/89. sz., Nakajima kontra Tanács ügyben 1991. május 7-én hozott ítélet (EBHT 1991., I-2069. o.) 31. pontja.

38 – Hivatkozás a 18. lábjegyzetben, 240. pont.

39 – Ezzel szemben lásd az olyan ítélet elismerésére és végrehajtására vonatkozó – a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló, 1988. szeptember 16-i Luganói Egyezmény (HL 1988. L 319., 9. o.) 57. cikkének (4) bekezdésében található – fenntartást, amely ítéletet egy csak a származási államban érvényes joghatósági szabály alapján hoztak.

e) Részeredmény

73. Részeredményként így rögzíthetjük, hogy a CMR nem olyan nemzetközi jogi megállapodás, amely a legtágabb értelemben az Európai Unió jogrendjének részévé vált. Ezért a Bíróság nem jogosult a tagállamok által kötött e megállapodást közvetlenül értelmezni.

4. A 44/2001 rendelet 71. cikkének értelmezése a CMR szabályaira tekintettel

74. Az eljárásban részes felek mindazonáltal egyöntetűen úgy vélik, hogy a Bíróság a 44/2001 rendelet és a tagállamok különös egyezményei hatálya elhatárolásának keretei között jogosult a megfelelő egyezmények normatív tartalmának feltárására.

75. A Bíróság a Tatry-ügyben hozott ítéletben a Brüsszeli Egyezmény 57. cikkének – a 44/2001 rendelet 71. cikke elődjének – keretei között azt vizsgálta meg, hogy a tengerjáró hajók feltartóztatásával kapcsolatos nemzetközi egyezmény sérült-e a Brüsszeli Egyezmény 21. cikkében foglalt *lis pendens* szabály alkalmazása által.[40] Mindazonáltal nem indokolta közelebbről, hogy miből vezeti le a tagállamok e nemzetközi egyezményének értelmezésére vonatkozó jogosultságát.

76. Úgy gondolom, hogy a Bíróság eljárása lényegében helyes, és osztom a jelen eljárásban feleinek álláspontját, miszerint a Bíróságnak jogosultnak kell lennie arra, hogy megismerje a 44/2001 rendelet 71. cikke alkalmazásának keretei között egy, a tagállamok által egy különös jogterületen kötött egyezmény tartalmát. Hiszen egyébként nem lenne képes meghatározni a rendelet hatályát, és ily módon biztosítani az uniós jog egységes alkalmazását.

77. Azonban ennek során nem a tagállamok nemzetközi megállapodásának eredeti értelmezéséről van szó, hanem a 44/2001 rendelet 71. cikke e megállapodás rendelkezéseinek a nemzeti bíróság által történő alkalmazására tekintettel történő értelmezéséről. Az egyezmény normatív tartalma tehát mintegy az uniós jog pontosító értelmezésének jogi és ténybeli hátterét is alkotja.

78. A Bíróság ez esetben az olyan az előzetes döntéshozatali eljáráshoz hasonló helyzetben van, amelyben nemzeti jogi rendelkezésnek az uniós joggal való „összeegyeztethetősége”

40 – Hivatkozás a 12. lábjegyzetben, 27. pont.

kérdését terjesztik elő. Ezen eljárási helyzetben a Bíróság nem jogosult a belső jogszabály tartalmának a tagállamra nézve kötelező megállapítására, illetve annak az uniós jog mércéje alapján történő végleges megítélésére. Sokkal inkább egy, a konkrét belső jogszabállyal analóg szabályozásra tekintettel értelmezi az uniós jogot.

79. Ami első ránézésre puszta formalizmusnak tűnik, annak azonban megvan a maga jogi indoka. A Bíróság ugyanis így őrzi a tagállami bíróságoknak a mindenkori belső jog értelmezésére vonatkozó eredeti hatáskörét, ideértve az érintett tagállam által kötött nemzetközi jogi megállapodásokat is. Így a kérdést előterjesztő bíróságra hárul, hogy a belső jogot a Bíróság által adott értelmezés fényében megvizsgálja, és ne alkalmazza azt, ha az ellentétes az uniós joggal.

80. A CMR értelmezésének kérdése tekintetében mindebből az következik, hogy a Bíróság annak tartalmát ténylegesen megismerheti a 44/2001 rendelet 71. cikkének értelmezése kapcsán. A CMR vonatkozó rendelkezéseinek ennek során lefektetett értelmezése azonban nem köti a nemzeti bíróságokat. Kötelesek azonban a rendelet 71. cikkének azon értelmezését figyelembe venni, amelyet a Bíróság a CMR-szabályok saját olvasatának alapján adott.

81. A kérdést előterjesztő bíróság és a Bíróság közötti, a 44/2001 rendelet 71. cikkének keretei közötti feladatmegosztás itt képviselt értelmezése megfelel az EUMSZ 351. cikkhez (korábban EK 307. cikk) kapcsolódó ítélkezési gyakorlatnak.

82. Ez az előírás is a tagállamok korábbi megállapodásaiból származó kötelezettségeinek és az uniós jognak a találkozását szabályozza. Ezzel kapcsolatban a Bíróság a Levy-ügyben hozott ítéletben [41] kifejtette, hogy az előzetes döntéshozatali eljárásban nem a Bíróság feladata, hanem a nemzeti bíróságé annak megállapítása, hogy az érintett tagállamnak egy korábbi nemzetközi egyezményből mely kötelezettségei származnak, illetve azok határainak kijelölése, annak kiderítésére, hogy e kötelezettségek milyen mértékben akadályozzák az akkori Közösség érintett jogi aktusának alkalmazását.

41 – A (fenti 28. lábjegyzetben hivatkozott) Levy-ügyben hozott ítélet 21. pontja. A C-216/01. sz. Budejovický Budvar ügyben 2003. november 18-án hozott ítéletben (EBHT 2003., I-13617. o.) a Bíróság ugyanakkor hosszasan értekezik egy kétoldalú megállapodás érvényességére vonatkozóan (148. és azt követő pontok), azután azonban az ezzel kapcsolatos végleges megállapításokat mégiscsak a kérdést előterjesztő bíróságra hagyja (163. pont).

83. Az EUMSZ 351. cikkével kapcsolatos ítélkezési gyakorlatában a Bíróság felállította továbbá azt a kötelezettséget, hogy a tagállamok korábbi megállapodásait lehetőleg az Unió jogával összhangban értelmezzék. [42] Ezért fontolóra kell venni, hogy egy ennek megfelelő, az egységes értelmezésre vonatkozó szabály érvényes-e a tagállamok által kötött egyezmények és a 44/2001 rendelet találkozására, mint ahogyan azt a rendelet 71. cikke szabályozza. Ez például azon kérdés tekintetében releváns, hogy a 31. cikkben szereplő *lis pendens* szabályt a 44/2001 rendelet 27. cikkével összhangban kell-e értelmezni.

84. Az esetleges jogszabályi összeütközések különféle megoldásai egyrészről az EUMSZ 351. cikkében, másrészről a 44/2001 rendelet 71. cikkében azonban az ellen szólnak, hogy elfogadjuk a rendelet 71. cikkének keretei között az egységes értelmezésre vonatkozó kötelezettséget.

85. Ezzel kapcsolatban mindenekelőtt azt kell előrebocsátani, hogy az EUMSZ 351. cikke az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében nem alkalmazandó a tagállamok közötti kapcsolatokra. [43] Így e rendelkezés nem bír közvetlen jelentőséggel a jelen ügyben, ahol a CMR szabályaira két tagállamot érintő eljárás kapcsán kell hivatkozni.

86. Azonban ettől teljes mértékben eltekintve sem lehetne lényegében alkalmazni az EUMSZ 351. cikkét. Ez a rendelkezés azon a feltevésen nyugszik, hogy a tagállamoknak végül is azáltal kell érvényt szerezniük az EUSZ-nek és az EUMSZ-nek, hogy kötelesek az azzal ellentétben álló nemzetközi szerződési kötelezettségeket a jogilag lehetséges keretek között megszüntetni a szerződés módosítása vagy szükség esetén akár az érintett megállapodás felmondása által. [44] Ebben halványan benne foglaltatik az egységes értelmezésre vonatkozó kötelezettség.

87. A tagállamok – a jelen esetben a CMR-ből származó – nemzetközi szerződési kötelezettsége és az uniós jog – a jelen esetben a 44/2001 rendelet – valamely rendelkezése közötti konfliktus, amint azt az EUMSZ 351. cikke feltételezi, a rendelet hatályának – annak 71. cikkében foglalt – korlátozása miatt azonban már az elejétől fogva kizárt. E szabályozás által a jogalkotó a rendelet és az egyezményekben foglalt különös szabályozások egymásmellettiségét a tagállamok közötti viszonyokban is tudatosan hagyta meg annak érdekében, hogy elsőbbséget

42 – Lásd a (fenti 41. lábjegyzetben hivatkozott) Budejovický Budvar ügyben hozott ítélet 169. pontját.

43 – Lásd a 286/86. sz. Deserbais-ügyben 1988. szeptember 22-én hozott ítélet (EBHT 1988., 4907. o.) 18. pontját és a (fenti 21. lábjegyzetben hivatkozott) Bogiatzi-ügyben hozott ítélet 19. pontját.

44 – A C-84/98. sz., Bizottság kontra Portugália ügyben 2000. július 4-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-5215. o.) 58. pontja.

biztosítson a különös szabályozásnak.[45] Következésképpen nincs szükség az egyezmény módosítására vagy egységes értelmezésére annak érdekében, hogy lehetőleg elkerüljük az uniós jogtól való eltéréseket.

5. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdéssel kapcsolatos eredmény

88. Végeredményben ezért az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre azt kell válaszolni, hogy a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel a CMR értelmezésére vonatkozóan. Ugyanakkor a Bíróság feladata, hogy a 44/2001 rendelet 71. cikkét a CMR azon rendelkezéseinek a nemzeti bíróság által történő alkalmazására tekintettel értelmezze, amelyek érintik a rendelet hatályát, és ebben az összefüggésben megismerje a CMR szabályainak tartalmát.

D – *Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik és negyedik kérdésről*

89. Előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdésével a Hoge Raad azt szeretné tudni, hogy a CMR 31. cikkének (3) és (4) bekezdése nem a végrehajtásra vonatkozó kimerítő szabályozás-e, s így emellett alkalmazhatók a 44/2001 rendelet megfelelő szabályai. A negyedik kérdéssel együtt kell vizsgálni, amely konkrétan a származási tagállam bírósága joghatóságának mint a CMR szerint a végrehajtás lehetséges feltételének vizsgálatára irányul.

90. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésre adott válasz fényében e kérdéseket azonban át kell fogalmazni. Eszerint azt kell megvizsgálni, hogy a CMR 31. cikkének (3) és (4) bekezdéséhez hasonló előírások nem tekintendők-e a 71. cikk (2) bekezdése b) pontja második albekezdésének értelmében vett elismerés és végrehajtás feltételeire vonatkozó kimerítő szabályozásnak, és így a rendelet megfelelő rendelkezései alkalmazhatók maradnak, és különösen a származási ország bírósága joghatóságának vizsgálatát zárják ki a végrehajtási eljárásban.

91. A CMR 31. cikkének (3) bekezdése értelmében a CMR szerződő állama valamely bíróságának végrehajtható ítélete minden más szerződő államban is végrehajthatóvá válik, amint az érdekelt országban hatályos alaki követelményeket teljesítették. A CMR 31. cikkének (4) bekezdésében közelebbről

45 – Ezzel szemben lásd a (fenti 36. lábjegyzetben hivatkozott) 2201/2003 rendelet 59. és 60. cikkét, amely elsőbbséget biztosít e rendeletnek a tagállamok közötti kapcsolatokban a nemzetközi egyezményekkel szemben.

meghatározzák, hogy a (3) bekezdése mely eljárást lezáró határozatokra érvényes.

92. Továbbá, a CMR 31. cikke (3) bekezdésének második mondata negatív feltételként rögzíti, hogy ezen alaki követelmények teljesítése azonban nem vezethet az ítélet újabb „érdemi felülvizsgálatához" („aucune revision de l'affaire"; „shall not permit the merits of the case to be re-opened").

93. A CMR hivatkozott előírásai így – úgy tűnik – nem tartalmaznak a végrehajtási feltételekre vonatkozó átfogó szabályozást, hanem e tekintetben a nemzeti szabályozásokra utalnak. A végrehajtást elrendelő bíróság számára előírt egyetlen előírás az érdemi felülvizsgálat tilalma. A CMR-ben foglalt további megfelelő szabályok hiánya tekintetében abból kell kiindulni, hogy a végrehajtás államában az „alaki követelményekre" való utalás átfogóan tekintetbe veszi a külföldi bírósági határozatok elismerésére és végrehajtására vonatkozó, ott hatályos szabályokat, mint például az *exequatur* megadására vonatkozó eljárást, ideértve az anyagi végrehajtási feltételek ahhoz szükséges vizsgálatát, mint a végrehajtandó határozatnak az *ordre publickel* való összeegyeztethetőségét.

94. Ezt a felfogást támasztják alá az egyezmény történeti összefüggései is. Az 1956-os szerződéskötés időpontjában egyes tagállamokban még gyakorlat volt a külföldi ítéletek érdemi felülvizsgálata az elismerés és végrehajtás keretei között. Az „alaki követelményekre" történő utalást mindezekre tekintettel úgy kell érteni, mint a felülvizsgálat pusztán „formális" természetére történő hivatkozást („contrôle de la régularité formelle"), lemondva a – CMR 31. cikk (3) bekezdésének második mondata által kifejezetten megtiltott – érdemi felülvizsgálatról. [46] „Alaki követelmény" ebben az értelemben minden, a végrehajtásra vonatkozó feltétel a nemzeti jog szerint, kivéve a határozat tartalmi helyességét.

95. Következésképpen abból kell kiindulni, hogy a CMR leírt előírásaihoz hasonló szabályok nem szabályozzák kimerítően a végrehajtás feltételeit. A 44/2001 rendelet 71. cikke (2) bekezdése b) pontja második albekezdésének első mondata értelmében a vonatkozó előírások ennek értelmében nem ellentétesek a rendelet 38–52. cikkének alkalmazásával a tagállamok közötti kapcsolatokban.

96. Amennyiben a CMR 31. cikke kitér a végrehajtás feltételeire, akkor a vonatkozó szabályozást mindenesetre nem kifejezetten

46 – R. Loewe, Erläuterungen zum Übereinkommen vom 19. Mai 1956 über den Beförderungsvertrag im internationalen Straßengüterverkehr (CMR), *European Transport Law* 11 (1976), 503., 583. o.; a (fenti 7. lábjegyzetben hivatkozott) H. Jesser-Huß, CMR 31. cikke, 37. pont.

a közúti árufuvarozás helyzetére szabták.[47] Ez is az ellen szól, hogy az elismerésre és végrehajtásra vonatkozó rendeleti rendelkezések háttérbe szoruljanak.

97. Azt kell még megvizsgálni, hogy a CMR-éhez hasonló előírások a 44/2001 rendelet 35. cikke (3) bekezdésétől eltérően a végrehajtás kötelező feltételévé teszik-e a származási ország bírósága joghatóságának felülvizsgálatát.

98. Ezt részben a CMR 31. cikke (3) és (1) bekezdésének összefüggéseire utalva képviseli néhány szerző. Amikor a 31. cikk (3) bekezdése „a jelen cikk 1. pontjában említett bármely jogvitáról" beszél, a rendelkezés közvetetten azt feltételezi, hogy a végrehajtást elrendelő bíróság az eredetileg eljáró bíróság – az (1) bekezdésben szabályozott – joghatóságát is felülvizsgálja.[48] Ezt az értelmezést a vesztes félnek a CMR végrehajtásra vonatkozó, túlzottan messzemenőnek talált szabályaival szembeni védelme szükségessége indokolja.[49]

99. A CMR 31. cikke (1) bekezdésének szövegét tekintve ugyanakkor meggyőzőbbnek tűnik, ha a 31. cikk (3) bekezdésében foglalt, az 1. pontban említett bármely jogvitára történő utalást úgy értjük mint „a jelen Egyezmény hatálya alá eső fuvarozásból eredő minden jogvitát".[50] Ezenfelül, az (1) bekezdés csak a terület illetékesség kérdését szabályozza, a (2) bekezdésben szabályozott perfüggőség esetén a további kereset megengedhetetlenségét azonban nem.

100. Így a CMR-szabályok nem feltétlenül követelik meg az eredetileg eljáró bíróság joghatóságának felülvizsgálatát. Amennyiben az elismerésre és a végrehajtásra vonatkozó belső jogi előírások előírnak egy ilyen vizsgálatot, a CMR nem ellentétes egy ilyen felülvizsgálattal.

101. Az Európai Unióban a joghatóság felülvizsgálata a 44/2001 rendelet 35. cikkének (3) bekezdése értelmében kizárt. Ez a *favor executionis* elvre irányuló szabályozás nem szorul háttérbe a rendelet 71. cikke (2) bekezdése b) pontjának értelmében a jelen összefüggésben egyéb kimerítő szabályozás hiányában.

47 – Lásd P. de Meij, *Samenloop EEX-Verordening met bijzondere verdragen*, Deventer 2003., 251. és 287. o.

48 – Ezzel kapcsolatban lásd a hivatkozásokat A. Messent / D. A. Glass, *Hill & Messent–CMR: Contracts for the International Carriage of Goods by Road*, 3. kiadás, London 2000., 10.48. pontjában és 103. lábjegyzetében.

49 – Lásd a (fenti 7. lábjegyzetben hivatkozott) H. Jesser-Huß, CMR 31. cikke, 36. pontban és a 116–117. lábjegyzetben található hivatkozásokat.

50 – Így (a fenti 7. lábjegyzetben hivatkozott) H. Jesser-Huß is, CMR 31. cikke, 36. pont.

102. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik és negyedik kérdésre ezért azt kell válaszolni, hogy a CMR 31. cikkének (3) és (4) bekezdéséhez hasonló előírások nem tekintendők a 44/2001 rendelet 71. cikke (2) bekezdése b) pontja második albekezdésének értelmében vett elismerés és végrehajtás feltételeire vonatkozó kimerítő szabályozásnak, és különösen nem követelik meg a származási ország bírósága joghatóságának felülvizsgálatát, így a 44/2001 rendelet vonatkozó szabályai alkalmazandók.

E – *Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett ötödik és hatodik kérdésről*

103. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első–negyedik kérdésekre adott válaszokra tekintettel a kisegítésképpen feltett ötödik és hatodik kérdésre nem kell válaszolni.

V – Végkövetkeztetések

104. A fenti megfontolások alapján azt javasolom a Bíróságnak, hogy a Hoge Raad által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

„1. A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 71. cikke (2) bekezdése b) pontjának második albekezdését úgy kell értelmezni, hogy a rendeletnek a más tagállamok bíróságai határozatainak elismerésére és végrehajtására vonatkozó feltételekről szóló előírásai csak akkor szorulnak háttérbe azon különös egyezményben foglalt megfelelő szabályokkal szemben, amely egyezményben mind a származási tagállam, mind a megkeresett tagállam részes fél, ha az egyezmény szabályai oly mértékben kimerítőek és kizárólagosak, hogy kizárják a rendelet alkalmazását.

2. A Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel a Nemzetközi Közúti Árufuvarozási Szerződésről szóló, Genfben 1956. május 19-én kelt egyezmény (CMR) értelmezésére vonatkozóan. Ugyanakkor a Bíróság feladata, hogy a 44/2001 rendelet 71. cikkét a CMR azon rendelkezéseinek a nemzeti bíróság által történő alkalmazására tekintettel értelmezze, amelyek érintik a 44/2001 rendelet hatályát, és ebben az összefüggésben megismerje a CMR szabályainak tartalmát.

3. A CMR 31. cikkének (3) és (4) bekezdéséhez hasonló előírások nem tekintendők a 44/2001 rendelet 71. cikke (2) bekezdése b) pontja második albekezdésének értelmében vett elismerés és végrehajtás feltételeire vonatkozó kimerítő szabályozásnak, és különösen nem követelik meg a származási ország bírósága joghatóságának felülvizsgálatát, így a 44/2001 rendelet vonatkozó szabályai alkalmazandók."